
չունու պիւմէլիյիզ քի Ամերիգա գոնսօ-
լոսու, էհալի իւնտէ վուգու պուլան,
վէ քէնտի կեօղէրի իլէ թաստիգ օ-
լունաճադ. չէյլերտէն ալտանմադա մէ-
զուն մու տուր:

Բուճանեա իչին թէհստիֆ օլունա-
ճադ սուրէթտէ միւսպիթ օլան չէյ
չու տուր քի, հէր մէմէքէթտէ գօ-
միթէլէրի պուլունան էհհուտի ճէմիյ-
յէթի էհհմիյէթ վիւրիմէհէհէք պիւր
թաղքմ թարլար իլէ, քէնտի մէմէ-
քէթէրինտէ հիւճուլար օլունմաք,
գանլար տէօրիւմէսի վէ գատընլարըն
նադա օլունմաքըն, քէափիէյի մէմու-
րինի հիւքիւմէթէ ինանթըրմադտա
աքըլար:

Եհհուտի ճէմիյէթի, պիւր գալ սէնէ-
տէն պէրու նէնիլէթ իլէ Բուճան միւ-
լէթինէ գաղը պէօլէ միւսպալաղը
իթիւրալարա գալքընմադտա տըր:

Աճէպս պուլար ինանիլէթէ էյի
պիւր ամէլ իլլէմէք նիւէթիլլէ մի օլա-
նօղաւ քէնտի լէսուլարընտան Մ. Ար-
ման լէվիինի, իթօալ տ'Օրիւն նամ
ղաղէթանն Ն. 47. 26 յունիս 1860 թա-
րիւրի նիւսէսինտէ սէօլէտիլի կիպի-
պիւթիւն հիւքիւմէթէր թարափըն-
տան զայէթ աիգգաթը սուրէթտէ
տիլնէնիլմէք, վէ եալօտ եինէ մէր-
գուՄ. Արմանն տիւնեաեք տօլտուր-
մուլ օլան պահալարընտա կէօրիւնտիւ-
կիւ կիպի, էփքեարը ամմէյի թէնվիւր
վէ զիւտտէ մուլալիփէթ իտէնլէրէ
տալի հիւքմ իթմէք նիլլէթիլլէ մի օլա:

Լաքին, պու պապտէ պարի եանլը
չէյլէր իլան օլունմալը տըր, չիւնքի
էր եա կիւ իլ զահիլէ չըգըպ, վէ օլ
վաղքթ, Մ. Արման վէ ագրանլարը,
քիմէ թարափընտան գաղըլանտադ
օլան չիտտէթիւ ըրիկիւրալարըն գէն-
հիւրէրին չէգէհէք եէրտէ, մուղալիւրի
օլարադ եիւղլէրէ սէնէլէրալէն պէրու
ամմէնի պիւրիլի չու սահիհիլի թաւ
տիգ իտէհէքէրէ տիւր, եանի «Եհհուտի
միլլէթի, ալտաթմադ վէ պաղըսընըն
ղարարտիւն օլմաքըն գէնկիւն օլմադ
իլին, հէր նէյի թարլիլ թութմաեա
ճէսարէթ իտէր» տէնիլմէքտէ օլմա-
քըն իսպաթ իլլէնէհէքէր տիւր:

Եհհուտի ճէմիյէթի աաալէթ մէսէ-
լէլէրինէ գաղըլընտէր Մ. Լէվի. Լա-
քին, ալտանմադտա տըր, զիւրա աաա-
լէթ իլէ եալանճըլը պիւր եէրտէ իւ-
թիլքաճ իտէմէղլէր, վէ քէնտի մուհա-
փաղաք իլին հաղըգաթտէն վէ Ալա-
հըն հիմալէթինտէն պաղըս պիւր չէյի
օլմաեան ուփադ պիւր հիւքիւմէթին
ղարարա տիւլար գըլընմաք իլին՝ գա-
պիլնէթօլարը ալտաթմաեա չըգըլան
պիւր էհալլիյէ սալա եարտըմք օլմադի-
նէհուտի միլլէթինն ոհօղիւ թէղ
վէ գօլու ուղունտուր, տէր մէղըլիւր
իսարիլլին ճէսարէթիլ օլլու:

Վաղաւ էօլլէ տիւր, պէշ եիւղ պին
քիլիտէն զիւտտէյէ պալիլ օլան պիւր
կէօլէր էլլի, վէ թէրպիլէսիլ վէ իթի-
գաադ պաթըլ իլէ միւլէմիւ պուլունան
մէղթըլ Եհհուտի էհալիսի, քէնտուլի
գապուլ իթմէք իւղըն գօլարըն պիւ-
թիւն պիւթիւնէ տալադտա օլան պիւր
Բուճան միլլէթինի, փալ ու զէմմ իթ-
մէք իլլին, սէօղիւ թէղ տիւր:

Լէվիլէ, միլլէթի մէրգուլմէնի գօ-
լու աալի ուղուն տուր, փաղաթ,
տէյիլ Բուճանտաա աալա վուգու
պուլմաեան պիւր թէսալիլ պիւր կէ գալ-
ը քէնտի մուհափաղա իթմէք իլլին,
իլա, էկէր էլլէրինտէն կէլիլ իտէ,
չունճա սէնէլէրտէն պէրու քէնտիլէ-
րինի էնվալի զուլուճ ու թէսալիլաթ-
տան գուլթարմադա զայիլէթ իթմիլ օ-
ան պիւր մէմէքէթին աղըլըն, գէն-

կիւլիկիլի, սէրպէսթիլլէթինի, վէ միւ-
լէթիլիլինի զապիլ իլէ, Բուճա քէնտի-
լարընտա եհնի պիւրիլէհուտիսթան թէր-
թիլա իլլէմէք իլլին:

Իլլէթ պու տուր Եհհուտի միլլէթի-
նիւն աալ նիլլէթի, վէ տահա իւղար
իթմէմիլ օլտուղու միւրաալ:

Իմտի, թէփթիլ իթմէլիլլէք քի, Եհ-
հուտիլէրին մէսէլէսինի հալլ իթմէք ի-
լին, տիւլլէլէնէպիլէ նէ հաղը իլէ
վէ նէ գալտէյէ մէպին, Բուճանիւ
իլլէրինէ միւստիլէլէ իտէպիլլէհէք տիւր:
Ինանիլլէթ իսմիլլէ մի. Եհհուտի-
լէրին էլտէ իթտիլլէրի հուգուլա
մք, Եօղա գուլլէթ ու գուտրէթ սա-
լէսինտէ մի:

Պունա ճէպալ վիւրմէղտէն, էվիլէա,
ղաթէն վուգուա կէլիլ օլան հիւքեա-
յէլէրէ վէ պաաէհու չիմտիլ քի վաղքթ-
տա վուգու պուլան չէյլէրէ միւրա-
ճաաթ իլէ, մաաալլէլլէ թէփթիլ իլլէ-
մէք վաճիպէտէն տիւր: Պէօլլէ պիւր տա-
նըլըք հաղըգալիլլէթ իւղըն իճրա օ-
լունտուղաւ, նէթիլէսի չու օլուր քի,
մէմէքէթ իմիլլէթ իսմիլլէթն տօլմուլ
օլան Եհհուտիլէր հաղըգընտա պու կէօ-
նա գըլալի նէփա իսթիմալ օլունմա,
սընըն ճայիլ կէօրիւլէհէկի եալաօտ կէօ-
րիւլմէլէհէկի ալիլալար ալաղըլըր:

Էվիլէա ինքեար գապուլ իթմէք պիւր
չէյ վար տըր, վէ պու տա Բուճանիւ-
տա տօլմուլ օլան Եհհուտիլէրին չօղ-
լուղու տուր:

Թէքմիլ չէհիլլէր Եհհուտիլէրէ թա-
լին օլունմալար տըր:

Երլի մահաալլէթ թիւճաալըլըն
սալըն գապիլ իթմիլլէր տիւր:

Վէհաալ սալըն Ուլա-Պուլտան
քէնտի միւլլէթիլլէթի օլունտուր:

Պունալարտան ալաղըլըր քի, Եհհու-
տի մէսէլէսինի թէսալիլալիլէ հիլ
պիւր միւլտուլպէթի Եօղ տուր:

Քէնտի թօրաղալարըն աալ սա-
հիլի օլան Բուճանիլլէր, էօմիլլէրի-
լին մուհափաղաք իլլին պէօլլէ պիւր
աալիլ մէմէքէթէրտէն գօլուլալ վէ
աալ վէ Պուլտան կէլիլ օլունտուր
էմիլ թէսալիլալտէն տօլալը պիւր թա-
րափտան թէլէքէր իթտիլլէրի հալտէ,
տիլլէր թարափտան էինէ գօլալ տօլ-
մադտա պուլունան մէղըլիւր էհալիլի
էկէր իսթիլլէլէր իտի, քէնտի թօլ-
րաղըլարտան տիլարը ալապիլլէր
իտի: Վէ էհնէպիլ միլլէթիլլէր տէ պու-
նա գաղը կէլէմէղլէր իտի, զիւրա,
Բուճանիլլէր պու սալալտէ քէնտիլլէրին-
տէն տահա զիւտտէ մէսէնի տէլլէթ-
լէրին թարափտան թութմադտա օլա-
ճաղըլար իտի, վաղաա Եհհուտիլլէրին
Ուլա-Պուլտան իթտիլլէրի հիւքէթ
գաաալ սալիլ մէմէքէթիլլէրէ իթմէլլէրի
չօղլալ կէօրիւլմէմէքտէ տիւր:

Էօլլէ ճէնիւմ մէմիլլէրէր վար տըր
քի, քէնտի էհալիլլէրին պիւր մաղարա-
թը օլմաղտան, սալիլ էհալիլլէրի գա-
պուլ իտէպիլլէրէր, վէ Եհհուտի էհա-
լիլալտէն քէք չօղունա սըլընճադ
էէր վիլլէպիլլէրէր: Լաքին նէ վաղքթ
քի հէր պիւր մէմէքէթին քէնտի էհա-
լիլալին սաղըլըն, վէ աաղըլիլին
կէնիլլիլլէն նիւսէթիլլէ վէ պուլար ի-
լէ պէլապէր օլէհալիլլէ աալա մաաալի
վէ իտարըն տալիլ պիւր իսթիլ կէթիլ-
մէլէհէք գաաալ Եհհուտիլլէրին սա-
ղըլ չօղալաճադ օլուր իտէ, վէհաալ
նէ վէման քի Բուճանիւ քէնտիլլէ պիւր
ղարարը օլմաեարադ մէմէքէթին սա-
լիլ պիւր միլլէթիլլէր աաալ գապուլ ի-
տէպիլլէր իտէ: Իլլէթ օլ վաղքթ քէնտի
հիւքիւմէթինտէն Եհհուտիլլէրէ հու-
գուլ վիւրիլմէլլէր իսթիլալ իտէպիլլէր
Եօղ, էկէր պէօլլէ օլմաղա, օլ վա-

ղքթ հիւքիւմէթ քէնտիլլէր մուհափա-
ղա իթմէք մէպտէլիլի սալիլ պիւր իլլէ
մէպտէլլէրտէն վէ միւլա-հալարտան
իւթիլլէր թուլալ ինանիլլէրէրէր
միւլահաղաալը թէլէք իտէհէք տիւր:

Պունա աալիլ պիւրմէլլէր քի, Եհ-
հուտիլլէր Բուճանիլլէրին հիւքիլ թէ-
վէհէլլէրինէ նայիլ օլմաղըլար տըր:
Իսրաանեաաան, Ալմանեաաան, Բօլօնի-
աաան վէ Բուճանտան գօլուլտուղա-
լը վաղքթտա, Բուճանիլլէր թօրա-
ղընտա գապուլ օլունաղաղ, քէնտիլլէ-
րինէ օլ գաաալ սէրպէսիլլէթ վիւրմիլ
օլան պիւր մէմէքէթին մուհապէթի-
նէ, հիլ պիւրմէլլէր միւլաթաղաղ
օլմաաղալ, Բուճանիլլէրին տէրալլէրինէ
էհնէպիլ կիպի պաղաղըլար, ալլէրին
ղայիլլէթ քէլլիլլէրէ իլլաղ օլմաղըլար,
վէ տալիլա Եհհուտի գալարալար:

Եհհուտի միլլէթի սալիլլէրէ պէն-
գէմէք իտաաաղընտա ինանիլլէր
օլուլա կալընը քէնտի սուլի զանիւ-
րընտա պէր գաղար տըր:

Ուլա-Պուլտանիլլէր իլէ աղ չօղ-
իւլալլէթտէ պուլունմուլ օլանլար,
չօղ էյի պիլլէրէր քի, պուլար քէն-
տի աաթիլլէրին, վէ էվիլլէր թապի-
աթլարըն վէ սիմաղըլըն քէք ալա
վէ թէքմիլ սաղալալըլար տըր: Փա-
ղաթ, պիլլէրէնէ սէնէլլէրտէն պէրու
վիճուտան վէ ալալաղա օլ գաաալ
կէրտէ գալըլար տըր քի, ալլէրի
քէնտի աալլէրինտէն թանըլաղ նէ
գաաալ գօլալ իտէ, քէնտի սիմաղ-
ընըն չիլլիլլէրինտէն թանըլաղ տահա
վիւտտէ գօլալ տըր ալլիլլէրէ հայիլ
տիւր:

Եհհուտիլլէր քէնտիլլէրինէ գաղըն-
տաղ նաղաղըլա պաղըլմաղընտա
քէլ օլմաղըլարը հալտէ, քէնտիլլէր
տալիլայիլ մէլլէրէ պաղըլալալալալալալ
իլլէր մի տիւր: Պիւթիւն Բուճանիւ
էհալիլլէրինէ չիլլէրէրէ կիպի աղըլա
մէլլաթտա պուլունտուղա հալտէ,
աալալ պիւր չիլլէրէր Եհհուտի կէօրիւ-
մէլլէրտէ տիւր:

Ալլէրին պաղըլալ իլլէրի փալիլլէր-
լիլ վէ սիմաղըլալ տըր: Թիւճաալըլըք-
լարը պիւր իլլէր էհալիլի էնտիլլէրէրէ կի-
րիլլէրալ իտէր: Ղըրա, եաղըլըք քէն-
տիլլէրի փալիլալմէլլէր օլուլալ պաղըլա-
լալըլը իտէ գաղարտիլալ իթմէքտէ
տիլլէրէ: քէնտի մէղհէպտաղըլալալալալ
մու-
ալլէնէթ իտուլ, Բուճանիւ քէլլիլ-
լէրինէ գաղալ վէլլաաաալ իլլիլլէր սա-
լաղաղ աղար աղար վէհիլլէրալ Եօլ-
տիւրիլլէր, վէ իրիլլէրինտալալալ փա-
հիլ փալիլլէր իլլէ աղըն վիւրմէք իս-
թէլլէր:

Պունաղտան ալաղըլըր քի, աալա
մէղհէպէ պիւր սըլըլթը օլմաղըլալ,
անճաղ քէնտի թալիլ ու հարէքէթիլլէր
իլլէ Բուճան միլլէթինէ գաղըլաղալ տը-
ղուտունտա օլմաեան, վէ պիլլէր մէմիլ-
կէթիլ թանըլալալալ, վէ մէմէքէթիլ-
միլլէր կէլլէրէնէ վաղըլըն զուլուճ
վէ իսկէնէ վաղըլըն սաղարաղ, Բու-
ճան միլլէթինն տէրալալըլ իթտիլի
միւլաթաղալլէր փաղըլը պիւր միւս-
թաղալլէր նայիլ օլմաղըլըն տալիլալ
իսթըլալ կէթիլլէր Եհհուտի կիպի պիւր
միլլէթէ գաղըլ, քէնտիլլէրի մուհա-
փաղա իթմէք միւրաաղըլալալալ, Անըն
իլլին Եհհուտի ճէմիլլէթի աալալ վու-
գու պուլմաեան պիւր թէսալիլալլէր
գաղըլ իմաաալ վէ հիւլալլէթ իսթիլլէր
իլլին հիւքիւմէթ մէմուլաղըլըն պիւր
ղուր իտէհէք, վէ քէնտի պաղընա ի-
տաղէ օլունան պիւր մէմէքէթէ գաղըլը
քէնտիլլէրինն օլ մէմէքէթտէ պուլու-
նան մէղհէպտաղըլալալալալալալալ
իւղըն, տիւլլէրի էհնէպիլլէր մէլալալիլ-

նի իսթիլալ իտէհէք եէրտէ, Բուճան-
եաաալ պուլունան գաղաղաղըլըն մէ-
տէնիլլէթ հալիլի վէ տէրէհէսիլլէր պիւ-
մէկէ, վէ մէնփալթըլ պիւր քէնաալթըլ
մէլլալ օլմաղըլ, աանճաղ մէլալալալ-
տան օլան պիւր թարիլ իլլէ, Եհհուտի
րիւքալէն մալ գաղըլալալալ վէ փալիլ-
հիլլէր իլլէ կէլլիլլէրտէ օլան քէնտի
մէղհէպտաղըլալալ թէնվիլլէր, վէ ալա-
լէաղը հալիլալալալալալալալալալալ, վէ
ալլէրէ իրիլլէրինտալալալ տիւլալէն վէ
Բուճանիլլէրէ էհնէպիլ նաղաղըլ իլլէ պաղ-
մաաղ: Էօլլէթմէքէթիլլէ սալ իթմէկէ
պօրըլու իտիլլէր:

Ֆիլլաղըլ չունու աալիլ պիւրմէլլէրիլ
քի, Բուճանիլլէրին սալիլ միլլէթիլլէրէ
իթիլլէրալ իթմէկէլլէրինն պիւրիւք սէ-
պէպի, Եհհուտի էհալիլի տիւր:

Թէհստիլլէր իտէհէք եէրի չուրաղը
տըր քի, Ուլա-Պուլտանտա պուլուն-
նան Եհհուտիլլէրին իճրա իթտիլլէրի
գալալալիլլէր Բուճանիլլէր, ճէմիլլէթիլլէր
չէլլէր, չէլլէր տալիլ գաղաղըլալալ իթիլ-
ղալ իթմէլալիլլէրտէն, Եհհուտիլլէր հէր
նէ գաաալ պիւր թարափտան Բուճանիլ-
լէրէր օլլիլլէրալալալ պիւր ուլալալլէթ
քէլալ իթմէկէ չալըլալալալալ իսթիլլէր
տէ, տիլլէր թարափտան տալիլ քէն-
տիլլէրինն ալլէրտէն ալլը պիւր միլլէթ
մաղալալալալ թուլաղալալ, վէ ալլէր
իլլէ աալա ինանիլլէթտէ պուլունմա-
աղալալ տըլար:

Անըն իլլին Բուճանիւտա պուլունան
թէլլէրիլլէր Եհհուտիլլէր, աալա գաղ-
ըլալընալ չըլալ մալիլլէրի տիւլալալալ-
յէլլէր, քէնտի մէղհէպտաղըլալալալալալ
ու փիլլէրէ թէրալլէր իթմէկէ, վէ պու
սուրէթիլլէր քէնտիլլէրինն սալիլ միլլէթ-
լէրտէն աղըլալալ սէպէպ օլան պիւր
թաղըլալ պալթըլ իթիլալալալալալալալ
ամմէլլէրտէն վաղ կէլլիլլէրէ պօրըլու
տուլար:

Վաղա, Եհհուտիլլէրին տիլլէրին-
տէն տէնմէլլէրին քիմէ իսթիլլէրտան
տալիլ կէլլիլլէրէ: Փաղաթ, զանիլ ի-
տէրիլլէր քի, քէնտի գաղաղըլ Բուճա-
նիլլէրինն, իլլաղալալալ չիմալլէր մէ-
տէնիլ ճէմիլլէրէրինն իթքիլլէր իլլէ
իթիլլէրալ իթմէլլէն պէլլէրալլէր, օլլի-
թիլլէր վէ մէլալիլլէր տալիլ գաղըլըն
միւլլէրին օլմաղալ սուրէթտէ թաալիլ
էլլէթմիլլէրէրտէն տիւր:

Պու սէօլլէրալլէրիլլէրիլլէր նէլլէթ ի-
տէր քի, պիւրիւք հիւքիւմէթիլլէր Բու-
ճանեաաալ Եհհուտիլլէրին վաղթիլ
հալտէ մալիլ օլմաղըլալալ հուգու-
գուլ, մէլալիլլէթ իսթիլլէր ալլէրէր վի-
րիլլէրինտէն տօլալը, ապալալալալալալ-
լէ իտէմէղլէր, զիւրա, պէօլլէ պիւր փա-
լիլալլէր վէ միւլաալիլ նէլլէրէլլէր սէ-
պէպ օլմաղալ թէպիլլէրին սօնալ, պաղ-
ղալ պիւր չէյ օլմաղըլ, իլա Եհհուտի-
լէր պու հուգուլալալալ թալալ իտէրէր,
անճաղ քէնտիլլէրինն մալիլ վէ իտ-
րաղէ տալիլ սուրէթտէ քէնտի իթիլ-
չար իթմէք, վէ պու եօլ իլլէ ալալալալ
վէ թէրալլէրէնտէ իլլէրի կիլլէրէր տէ-
վալ իլլէմէքիլլէր օլմաղալ իտի:

Էկէր Եհհուտիլլէրին չիմալլէր հալլէ-
րինտէ տրաա սթիլլէր ալաղալալալալ
աալալալ օլմաղ օլա իտի, չիւլալալալ
պիւրիւն Բուճանեաալալալալալալալ
աաղալալ իտի, վէ Բուճանեա աղ պիւր
միւտալթըլալալալալալալալալալալալ
հէնի պիւր Եհ-
հուտիլլէրին օլմաղալ իտի:

(Տէլ-Պ)
(Թիւրքի)